

FRIES, R. E., Sveriges Myxomycetflora.

Crypt. hacta
(Gurgji)

CAB INTERNATIONAL
MYCOLOGICAL INSTITUTE
LIBRARY

29 JAN 1992

FRIES, R. E.



Öfversigt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar 1897. No 2.
Stockholm.



Bidrag till kännedomen om Sveriges Myxomycetflora.

Af ROB. E. FRIES.

[Meddeladt den 10 Februari 1897 genom F. R. KJELLMAN.]

Sistlidne sommar hade jag såsom innehafvare af ELIAS FRIES-stipendiet tillfälle att besöka Vermland i och för mykologiska studier. Förnämligast egnade jag mig då åt undersökningen af myxomycetfloran och tillbragte för den skull fjorton dagar i landskapets nordligaste delar, inom Dalby och N. Finnskoga socknar, som erbjuda ypperliga lokaler för dessa växtformer. De väldiga »finnskogarne», som utan afbrott sträcka sig från Klarelfvens dalgång till den norska gränsen åt vester och i öster öfvergå i Dalarnes skogstrakter, erbjuda ett utmärkt och vidsträckt arbetsfält för den, som önskar lära känna myxomycetfloran i en skandinavisk barrskog. Ofta mycket svår genomträngliga vindfällen förekomma i mängd i dessa nära nog urskogar, där de väldiga stammarne år, decennier, ja sekel igenom lemnats åt förruttnelsen, alstrande de bästa lokaler för dessa växtrikets lägsta former. Visserligen torde det kunna anses förhastadt att efter blott tvenne veckors undersökningar framlägga en förteckning öfver områdets myxomyceter, isynnerhet som det torde vara väl bekant, huru en hel del slemsvampar blott rent sporadiskt uppträda under vissa år. Och det vore det också, om med den förknippades anspråk på att upptaga alla inom området förekommande arterna — något, som

ingalunda är förhållandet. Men hvar och en, som något så litet sysslat med dessa växter, har helt säkert erfarit den stora, för att icke säga nästan fullständiga bristen på svensk myxomycet-literatur, som gör att dessa former äro hos oss så föga kända. Det är för närvarande icke endast omöjligt att bestämma de skilda arternas utbredningsområden i vårt land, utan i många fall torde det vara svårt att afgöra, huruvida den eller den arten ens får räknas tillhöra vår flora eller icke. Det är därför i af-sigt att lemna ett, om ock litet bidrag till kännedomen om dessa formers utbredning i vårt land, som följande förteckning upp-rättats. Till sist vidfogas äfven några sällsyntare fynd, som gjorts i närheten af Upsala, en trakt, som dock redan flera gånger i detta afseende blifvit undersökt och därför ej kunnat bjuda på så mycket af intresse som Vermlands skogar.

Vid bestämmandet af de anförda formerna har i hufvudsak användts den 1894 af ARTHUR LISTER utgifna monografien öfver Myxomyceterna. Likaså har jag i denna uppsats vid ordnandet af arterna följt det delvis nya system öfver slemsvamparna, som i nämnda arbete blifvit uppställt.

Fam. 1. Ceratiomyxaceæ.

Ceratiomyxa mucida (PERS.) SCHROET.

» *α genuina*. Framkommer allmänt efter starka regn.

Ceratiomyxa mucida β porioides (ALB. & SCHW.). N. Finn-skoga socken, Granhult; sällsynt.

Fam. 2. Physaraceæ.

Badhamia decipiens (CURT.) BERK. Dalby socken, Dalkarls-backen på bark af *Populus tremula*. Ny för svenska floran.

Physarum psittacinum DITM. Dalby socken, Slättne på gråal, mycket sällsynt; ny för vårt land.

Physarum viride (GMEL.) PERS. Allmän på ruttnande ved.

» *nutans* PERS.

Physarum nutans *α violascens* ROST. En mycket vacker och egendomlig form, i det all kalkinlagring saknas såväl i kappillitieträdarne, som i den metallglänsande sporangieväggen. Hela svampen får därigenom en viss likhet med en *Lamproderma*-art. — Dalby socken, Dalsätern på kvistar af gråalen; för vår flora ny form.

Physarum nutans *β genuinum*. Ytterst vanlig.

» » *γ leucophæum* (FR.). Mycket allmän på ved, mossar och dylikt.

Physarum compressum ALB. & SCHW. *α sessile*. Dalby socken, Dalsätern på aspbark; ny för vårt land. De insamlade exemplaren utmärka sig för ovanligt mörka och skrofliga sporer.

Fuligo septica (L.) GMEL. Mycket allmän i många former, storlekar och färger.

Leocarpus vernicosus (PERS.) LINK. Vanlig på nedfallna barr, mossar och dylikt.

Chondrioderma radiatum (L.) ROST. Mycket allmän.

Fam. 3. Didymiaceæ.

Didymium farinaceum SCHRAD. Allmän.

Lepidoderma tigrinum (SCHRAD.) ROST. Förekommer allmänt på mossklädda, fuktiga och murknande barrträdstammar. Bland mossan på dessa stockar ser man den ofta i plasmodiestadiet krypa omkring som gula strängar. Efter en tid draga dessa ihop sig och bilda ett temligen kort och tjockt skaft, från hvilket det kulformiga sporangiet afsätter sig. Snart hårdna dessa slemmassor, sporangiet öppnar sig och de mogna sporerne föras bort af vinden.

Fam. 4. Stemonitaceæ.

Stemonites fusca ROTH.

» » *α genuina*. Allmän.

» » *β confluens*. Mera sällsynt.

» *ferruginea* EHRENB.

Stemonites *Smithii* MACBR.

Comatricha *obtusata* (FR.) PREUSS. Mycket vanlig.

» *typhina* (ROTH) ROST. Allmän.

Enerthenema *elegans* BOWN. Här och där.

Lamproderma *physaroides* (ALB. & SCHW.) ROST. Flerestädes på murknande, mossklädda barrträdsstammar. Den torde vara en mycket karakteristisk art för djupa och mera ursprungliga barrskogar.

Lamproderma *physaroides* β *sessile*. Ny för Sverige. Funnen vid Dalsätern i Dalby socken på liknande lokaler som hufvudarten. Såväl till habitus som inre byggnad afviker den påfallande från hufvudformen. Särskildt egendomlig är kapillitiets anordning, i det att hvarje spår af såväl skaft som kolumella saknas, hvar-till kommer, att de fina kapillitieträdarne utgå skilda ifrån en större yta af själfva peridiets innersida.

Lamproderma *violaceum* (FR.) ROST. Dalby socken, Slättne; N. Finnskoga socken, Enberget; sparsam.

Clastoderma *Debaryanum* BLYTT. En liten, utomordentligt vacker myxomycet. Släktet står närmast *Lamproderma*, men utgör en från detta egendomligt afvikande typ. Under det att hos *Lamproderma*-arterna peridiet oregelbundet brister sönder och delvis persisterar, uppdelar det sig hos *Clastoderma* i rundade eller polygonala skifvor, som förblifva fästade i spetsen på kapillitieträdarne. — I Dalby socken påträffades denna för vårt land nya form på flera ställen (Slättne, Skylbäckssätern, Dalsätern, Dalkarlsbacken), växande såväl på ruttnande barrträdsstammar som på multnande ved af gråalen. Då den förut var känd från Norge, där den af A. BLYTT 1879 upptäcktes och beskrefs, låg det nära tillhands att vänta sig den äfven förekomma i det närliggande Vermland, hvilket äfven bekräftades. Å andra sidan torde den vara väl värd att eftersökas i andra delar af vårt land, då den ju för sin litenhet lätt kunnat förbises. Därför talar dess nu kända egendomliga utbredning, i det den är angifven från så vidt skilda lokaler som Skandinavien, Borneo, Filadelfia och Ohio.

Fam. 5. **Amaurochaetaceæ.**

Amaurochæte atra (ALB. & SCHW.) ROST. En tidig vår- och sommarart, hvarför blott rester sparsamt anträffades.

Fam. 6. **Heterodermaceæ.**

Lindbladia effusa (EHRENB.) ROST. Flerestädes.

Cribraria argillacea PERS. Ytterligt allmän.

» *rufa* (ROTH) ROST.

» *aurantiaca* SCHRAD. Mycket vanlig.

» *pyriformis* SCHRAD. Dalby socken, Dalsätern på ruttnande granved; sällsynt.

Dictydium umbilicatum SCHRAD.

» *mirabile* (ROST.) SCHILBERZKY. På tvänne ställen, vid Balkåssätern och Granhult i N. Finnskoga socken, anträffades denna för vårt land nya art. Af alla myxomyceter torde detta vara en bland de i systematiskt hänseende mest omtvistade formerna. Af ROSTAFINSKY beskrifven såsom ett eget slägte, *Heterodictyon*, har den sedermera blifvit förd än till *Cribraria*, än till *Dictydium*, än bibehållen under sitt första namn. Såsom *Cribraria mirabilis* upptages den af MASSEE, under det att LISTER däremot i sin 1894 utgifna »Monograph of the Mycetozoa» hänfört den till *Dictydium* och t. o. m. blott anser den som en extrem form af *D. umbilicatum*. Senast har uti Bot. Centralblatt för 1896 denna fråga behandlats af SCHILBERZKY, hvilken antar den som egen art under slägtet *Dictydium*.

Äfven de af mig funna exemplaren stå så midt emellan de båda släktena, att det är mycket svårt att afgöra, hvart de böra föras. För *Cribraria* talar mest den oregelbundna skålen vid sporangiets bas, för *Dictydium* de från denna utgående temligen parallelt löpande ribborna. Som calyculus-bildningen dock är en ganska växlande företeelse, i det några *Cribraria*-arter än ega, än sakna sådan samt dessutom *Dictydium umbili-*

catum undantagsvis kan vara utrustad därmed, så torde ej så stor vikt böra fästas därvid. Här upptages den därför under släktet *Dictydium* såsom en egen art, då de insamlade exemplaren ej tyckas erbjuda några öfvergångar till den vanligare arten.

Fam. 6. **Liceaceæ.**

Licea flexuosa PERS. Mycket allmän.

» *pusilla* SCHRAD. N. Finnskoga socken, Dalkarlsbacken, sällsynt; i Sverige förr blott känd från Upsalatrakten.

Fam. 7. **Tubulinaceæ.**

Tubulina fragiformis (BULL.) PERS. Mycket vanlig.

Siphoptychium Casparyi ROST. Dalby socken, Dalsättern på en kullfallen, murknande och mossklädd granstam. Blott ett enda, men väldigt exemplar observerades af denna för Sverige nya art. Ehuru närmast släkt med *Tubulina*, visade den vid första påseendet största likheten med *Lindbladia*, men vid en närmare undersökning skiljes den dock utan svårighet såväl från denna som från *Tubulina* genom den egendomliga, förgrenade kolumella, som genomgår hvarje enskildt sporangium. Sporerne, som till färgen äro mycket mörkare bruna än hos de båda andra släktena, uppnå en storlek af 6—7 μ , däruti fullt öfverensstämmande med *Tubulina*.

Fam. 8. **Reticulariaceæ.**

Reticularia Lycoperdon BULL. Anträffades blott en gång på en björkstubbe vid Skylbäckssättern i Dalby socken.

Fam. 9. **Trichiaceæ.**

Trichia favoginea (BATSCH) PERS. Sparsam. Dalby socken, Slättne; N. Finnskoga socken, Enberget.

Trichia persimilis KARST. Flerestädes. Blott ett par gånger förr funnen i vårt land (i Upsalatrakten), ehuru den utan tvifvel förekommer ganska allmänt, då den mycket lätt kan förblandas med andra närstående arter.

Trichia scabra ROST. Temligen allmän.

» *varia* PERS. Mycket vanlig.

» *contorta* (DITM.) ROST. Dalby socken, Dalkarlsbacker på murken björk, sparsamt. Lätt igenkänlig på sina fint vårtiga sporer samt kapillitieträdarne, som vid spetsarne bilda en ansvällning och sedan utlöpa i en fin, afsmalnande, ofta krökt spets.

Trichia erecta REX. N. Finnskoga, Enberget på granbark; sällsynt.

Trichia fallax PERS. Ytterligt allmän på murkna stubbar och trädstammar; en aldeles oskaftad form anträffades vid Dalsätern i Dalby socken (forma *sessilis*).

Trichia Botrytis PERS. Vanlig på ruttnande björk.

Hemitrichia rubiformis (PERS.) LIST.

» *clavata* (PERS.) ROST. Temligen allmän.

Fam. 10. Arcyriaceæ.

Arcyria cinerea (BULL) PERS. Allmänt förekommande på gråal.

» *pomiformis* (ROTH) ROST.

» *punicea* PERS.

» *incarnata* PERS.

» *flava* PERS.

Perichæna populina FR. Flerestädes på asp bark.

Fam. 11. Margaritaceæ.

Margarita metallica (BERK. & BR.) LIST. Dalby socken, Skylbäckssätern på *Alnus incana*; N. Finnskoga socken, Enberget på tall; sällsynt. Liksom alla andra hos oss funna exemplar af denna art afvika äfven dessa därigenom, att de bilda slingrande, ofta nätlikt förgrenade plasmodiocarpier, påminnande om en *Cornuvia*, under det att LISTER uppger dem som klotrunda.

Fam. 12. **Lycogalaceæ.**

Lycogala epidendron (L.) FR. Mycket vanlig.

I Upsala-trakten har jag dessutom anträffat följande sällsyntare former:

Trichia affinis DE BARY och *persimilis* KARST. torde vara ganska allmänna i Sverige, ehuru de förut ej blifvit observerade. De äro till det yttre mycket lika *Tr. scabra*, från hvilken de blott vid en närmare mikroskopisk undersökning särskiljas. De torde fördenskull ofta förbisetts eller förblandats med denna.

Trichia contorta (DITM.) ROST. Af denna art fann jag vid Fredrikslund på nedfallen ekbark en mycket afvikande form. Sporangieväggens byggnad och sporeernas utseende öfverensstämma med den typiska formens, men däremot afviker kapillitiet mycket därifrån. Dess trådar variera betydligt såväl i längd som byggnad, men utmärka sig framför allt för en stark taggbeväpning. En del trådar äro efter hela sin längd rikt besatta med kraftiga, ända till 15 μ långa utskott, andra ega blott nära spetsarne långa taggar, på så sätt bildande en öfvergång till enkel förgrening. En verklig sådan är ganska vanlig, och några gånger har jag äfven iakttagit en svagt nätlik förgrening, så som utmärkande är för släktet *Hemitrichia*. Spiralförtjockningarne, som normalt äro 4—5, hafva mycket ofta reducerats till två (utmärkande för *Tr. varia*).

Exemplaren, som godhetsfullt granskats af LISTER, torde utgöra en ytterligt långt gången typ af de sällsyntare formerna af *Tr. contorta*, som utmärka sig för värtigt eller taggigt kapillitium, och som ibland blifvit uppställda som egna arter.

Hemitrichia Wigandii (ROST.) LIST. Funnen tvänne gånger, dels vid Gottsunda på en ruttnande granstubbe, dels på Fläskjan, en holme i Mälaren, där den växte på träbitar, som af vattnet uppkastats på stranden. Dessa senare exemplar liknade mycket *H. Karsteni* LIST. genom ytterst svaga spiralförtjockningar samt

talrika kulformiga ansvällningar på kapillitieträdarne, men torde dock enligt bestämning af LISTER böra hänföras till *H. Wigandii*.

— Förut bl. a. anmärkt från Norge, men för vårt land ny.

Dianema depressa LIST. Tagen i Norbylund på nedfallna grenar och kvistar af asp. — Hittills blott uppgifven från England.

Skänker till Vetenskaps-Akademiens Bibliotek.

(Forts. fr. sid. 66.)

Heidelberg. *Universität.*

Akademiskt tryck 1895/96. 122 st.

Helsingfors. *Geografiska föreningen i Finland.*

Vetenskapliga meddelanden. 2 (1894—95)—3 (1896). 8:o.

— *Statistiska centralbyrån.*

Bidrag till Finlands officiella statistik. VI: 26. 1896. 4:o.

Houghton. *Michigan mining school.*

Catalogue 1894—96. 8:o.

Kharkow. *Université impériale.*

Annales. 1896: 4. 8:o.

Kiel. *Kommission zur wissenschaftlichen Untersuchung der deutschen Meere.*

Wissenschaftliche Meeresuntersuchungen. N. F. Bd 2: H. 1. 1896. 4:o.

Kjöbenhavn. *Videnskabernes Selskab.*

Oversigt. 1896: N:o 5. 8:o.

— *Carlsberg-Fondet.*

LORENZ, L., *Oeuvres scientifiques.* T. 1: Fasc. 1. 1896. 8:o.

— *Den Danske biologiske Station.*

Beretning. 6 (1895). 4:o.

Krakau. *Académie des sciences.*

Atlas geologiczny Galicyi. Z. 7: Kart & Tekst. 1895. Fol. & 8:o.

FINKEL, L., *Bibliografia historyi Polskiej.* C. 2: Z. 2. 1896. 8:o.

Monumenta medii ævi historica. T. 15. 8:o.

Bulletin international. 1896: N:o 8—9. 8:o.

Lausanne. *Société Vaudoise des sciences naturelles.*

Bulletin. (4) Vol. 32 (1896): N:o 121. 8:o.

Leeds. *Philosophical and literary society.*

Annual report. 76 (1895/96). 8:o.

Leiden. *Sterrenwacht.*

Verslag van den staat. 1894/96. 8:o.

Leipzig. *K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften.*

Abhandlungen. Philol.-histor. Cl. Bd 16, 17: N:o 5. 1897, 96. 8:o.

» Mathem.-phys. Cl. Bd 23: N:o 4—5. 1896. 8:o.

Zur 50-jährigen Jubelfeier. Reden und Register. 1896. 8:o.

— *Fürstl. Jablonowski'sche Gesellschaft.*

Preisschriften. 32—34. 8:o.

Lisboa. *Academia R. das sciencias.*

Jornal de sciencias mathematicas, physicas e naturaes. (2) T. 4 (1896): N. 15. 8:o.

London. *Geologists' association.*

Proceedings. Vol. 14 (1896): P. 10. 8:o.

— *R. astronomical society.*

Monthly notices. Vol. 56 (1896): N:o 10; 57 (1896/97): 1—2. 8:o.

(Forts. å sid. 86.)

